

**RÅDET
FÖR NORD
ISKT SAMARBETE
OM FUNKTIONSHINDER
ÅRSRAPPORT 2015**

norden

Nordiska ministerrådet
Nordens Välfärdscenter

INNEHÅLL

ORDFÖRANDEN HAR ORDET	3
VAR FEMTE NORDBO HAR NÅGON FORM AV FUNKTIONSNEDSÄTTNING	4
INRIKTNING, MÅL OCH AKTIVITETER 2014	6
HUR INTEGRERAS FUNKTIONSHINDERS- PERSPEKTIVET I NORDISKA MINISTER- RÅDETS VERKSAMHET?	10
AKTIVITETER 2015	12
INFORMELLT NORDISKT SAMARBETE I EUROPARÅDET	14
RÖSTER OM TEMAT FRI RÖRLIGHET OCH FUNKTIONSHINDER	16
NORDISK FUNKTIONSHINDERSPOLITIK MED STARKARE FÖRANKRING I FORSKNING	18

RÅDETS MEDLEMMAR 2015	20
NÅGOT OM 2016	22
FUNKTIONSHINDERRÅDET SKA VARA AKTÖR INOM ALLA POLITIKOMRÅDEN	23

RÅDET FÖR NORDISKT SAMARBETE OM
FUNKTIONSHINDER
c/o Nordens Välfärdscenter
Box 1073
101 39 Stockholm
Besöksadress: Drottninggatan 30
Rådssekreterare/projektledare:
Maria Montefusco
maria.montefusco@nordicwelfare.org
www.nordicwelfare.org/funktionshinderradet

Rådets arbetsutskott under det danska ordförandeskapet: fr v ordförande Inge Storgaard Bonfils, funktionshindersorganisationernas representant Ellen Calmon samt vice ordförande Stina Sjöblom.

ORDFÖRANDEN HAR ORDET

2015 har været et år med mange aktiviteter. Omdrejningspunktet har været rådets deltagelse i diverse undergrupper under "Handlingsplanen for funktionshinder" og møder med nordiske og nationale samarbejdspartnere. Sekretariatet har stået for at koordinere de mange aktiviteter, og jeg vil gerne takke Nordens velferdcenter og projektleder Maria Montefusco for denne indsats.

Rådet har holdt to møder hvor det første fandt sted i maj i Bergen, Norge. Tid og sted var valgt ud fra et ønske om at mødes med det nordiske forskningsnetværk for handicapforskning NNDR. En arbejdsgruppe har siden fulgt dette samarbejde op for at styrke den nordiske forskning om funktionshinder. Det andet mødet blev holdt i København, Danmark i oktober, og lå i forlængelse af seminar om "Fri rörlighet och funktionshinder". Seminaret var

arrangeret af rådet i samarbejde med Gränshinder-rådet, Hallå Norden og Norden i Fokus. Danmark er ordførende i Nordisk Ministerråd i 2015 og det danske Centrale Handicapråd havde taget initiativ til et møde, hvor de to råd udvekslede erfaringer om påvirkningsstrategier.

Det har været en stor fornøjelse for mig på vegne af Danmark, at være formand for rådet i 2015 og jeg vil takke alle rådsmedlemmer for deres store engagement i samarbejdet. Jeg ser frem til at det finske formandskab i 2016 kan videreføre og tage nye initiativer, som kan styrke det nordiske samarbejde om funktionshinder.

Inge Storgaard Bonfils, adjunkt og forsker ved Institut for Socialt Arbejde, Professionshøjskolen Metropol.

VAR FEMTE NORDBO HAR NÅGON FORM AV FUNKTIONSNEDSÄTTNING

Alla människor har samma rättigheter och grundläggande friheter, oavsett funktionsförmåga. Därför är inkludering i våra samhällen av personer med funktionsnedsättning ett viktigt mål inom det nordiska samarbetet. Politiken på området präglas alltmer av rättighetsperspektivet genom FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning.

Rådet för nordiskt samarbete om funktionshinder lyder under Nordiska ministerrådet för social- och hälsopolitik. Funktionshinderrådet har en rådgivande funktion för alla sektorer i Nordiska ministerrådet, och har i uppdrag att se till att det nordiska samarbetet blir ett verktyg för effektiv inkludering av personer med funktionsnedsättning, universell utformning av våra samhällen och förverkligandet av FN-konventionen.

Rådet för nordiskt samarbete om funktionshinder består av experter på funktionshindersfrågor från Danmark, Finland, Island, Norge, Sverige samt Grönland, Färöarna och Åland. Hälften av rådsmedlemmarna är officiella representanter för respektive nordiskt land och självstyrande område. Den andra hälften nomineras av ländernas funktionshindersorganisationer.

Effektiv inkludering
av personer med
funktionsnedsättning
genom ett förstärkt
nordiskt kunskaps-
utbyte

NORDISKA MINISTERRÅDETS HAND- LINGSPLAN FÖR FUNKTIONSHINDERS- SAMARBETET 2015-2017

Nordiska ministerrådets handlingsplan för funktionshinderssamarbetet har tre fokusområden. Dessa områden är:

• Mänskliga rättigheter

Att stötta och stärka arbetet med nationellt genomförande och övervakning av FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning.

• Mångfald

Att utifrån ett mångfaldsperspektiv stärka inkludering, främja jämlikhet och motverka diskriminering av personer med funktionsnedsättning.

• Fri rörlighet

Att främja fri rörlighet och avvärja gränshinder som drabbar personer med funktionsnedsättning.

Under varje fokusområde finns tre aktiviteter som täcker flera olika politikområden. Rådet för nordiskt samarbete om funktionshinder fick i slutet av 2015 uppdrag att följa upp implementeringen av handlingsplanen.

Funktionshinderrådets sekretariat är en del av Nordens Valfärdscenter.

INRIKTNING, MÅL & AKTIVITETER 2015

Enligt mandatet från Nordiska ministerrådet för social- och hälsopolitik ska Rådet för nordiskt samarbete om funktionshinder sammanträda minst två gånger per år. Rådet ska finnas tillgängligt för konsultationer från ministerrådet och kan ta egna initiativ kring viktiga teman. Arbetet ska redovisas till Nordiska ministerrådets ämbetsmannakommitté för social- och hälsofrågor. Vartannat år ska verksamheten även redovisas för Nordiska rådet. Nordens Välfärdscenter är sekretariat för rådet och ansvarar för förvaltning inklusive ekonomi och rapportering.

INRIKTNING OCH MÅL

Under 2015 har funktionshinderrådet arbetat med flera olika teman och uppgifter från ministerrådet, bland annat aktiviteter från ministerrådets handlingsplan för funktionshinderssamarbetet som löper 2015–2017. Verksamheten har också genomgått en extern evaluering.

Några målsättningar från verksamhetsplanen var att:

- genom aktiviteterna i projektet Funktionshindersperspektiv, mångfald och kön integrera funktionshindersperspektiv i utvalda delar av det officiella nordiska samarbetet samt bidra med ett könsperspektiv i funktionshinderssamarbetet.
- uppmärksamma vilken funktionshindर्सforskning som finns och vilken som saknas
- uppmärksamma funktionshindersperspektivet i de strukturer, och hos de aktörer, som arbetar med gränshinder för att främja fri rörlighet.

RÅDSMÖTEN 2015

Rådets arbetsutskott har under året haft fem möten varav två telefonmöten.

Rådsmöte 1 hölls den 5–6 maj i Bergen. Mötet genomfördes i samband med en nordisk konferens om funktionshindर्सforskning, NNDR2015. Mellan

rådsmöte och konferens möttes funktionshinderrådets medlemmar och NNDR:s styrelse.

Rådsmöte 2 genomfördes den 13–14 oktober i Köpenhamn i samband med seminarium om fri rörlighet och funktionshinder. Rådet sammanträdde också i ett dialogmöte med den danska regeringens rådgivande organ, Det Centrale Handicapråd.

UPPDRAG 2015

Rådssekretariatet har koordinerat projektet Funktionshindersperspektiv, mångfald och kön. Rådet har också tillsammans med Gränshinderrådet och informationstjänsterna Hallå Norden och Norden i Fokus, arrangerat ett seminarium om gränshinder.

Verksamheten har under året utvärderats av en extern evalueringskonsult.

Rådssekretariatet har levererat ett rapportunderlag om funktionshindर्सsamarbetet till ministerrådets redogörelse under Nordiska rådets session.

Rådssekretariatet har tillsammans med rådgivare vid ministerrådets sekretariat upphandlat utförare för och stöttat uppstarten av projekt inom ministerådets handlingsplan.

Rådssekretariatet har tillsammans med arbetsutskott och enskilda medlemmar behandlat och besvarat löpande förfrågningar.

TEMAN 2015

Funktionshindersforskning

För att stärka nordisk funktionshindersforskning och skapa kopplingar mellan forskning och funktionshinderspolitik, har rådet studerat hur det ser ut i nordiska forskningsmiljöer som inriktar sig på den sociala förståelsen av funktionshinder, d.v.s. insikten att hindren finns i den omgivande miljön. Temat har också handlat om att beskriva behov av och förutsättningar för utveckling av det nordiska samarbetet. En arbetsgrupp formulerade rekommendationer som antogs vid rådsmöte i Köpenhamn. Formerna för dialog med forskarmiljöerna har också stärkts.

Relevanta artiklar i FN:s funktionshinderskonvention: Artiklarna 4, 8 och 32.

Mångfald

Norden ska fungera för alla. Tillgänglighet och kunskap om situationen och behov hos personer med funktionsnedsättning är förutsättningar för framgångsrik inkludering av alla. Aktiviteterna i projektet Funktionshindersperspektiv, mångfald och kön integrerar funktionshindersperspektivet i delar av det officiella nordiska samarbetet samt bidrar med ett könsperspektiv.

För att bidra med ett funktionshindersperspektiv till den nordiska jämställdhetspolitiken har arrangerats arbetsseminarier och andra expertmöten om könsrelaterat våld mot kvinnor och män med funktionsnedsättning. Åtgärdsförslag har formulerats.

För att stärka samarbetet om universell utformning och tillgänglighet har en nordisk arbetsgrupp om universell utformning inrättats. Den har lagt fram förslag till hur fortsatt nordiskt samarbete om universell utformning kan organiseras.

För att förbättra tillgänglighet för kvinnor och män med funktionsnedsättning till och inom Nordiska ministerrådets och Nordiska rådets verksamheter, har ett förbättrings- och uppföljningsarbete påbörjats.

Relevanta artiklar i FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning: Artiklarna 4, 5, 6, 7, 8, 9, 12, 13, 16, 17, 27, 29 och 32.

Fri rörlighet

Den fria rörligheten för alla nordbor är en hjärtefråga inom det nordiska samarbetet. Ett seminarium om

fri rörlighet och funktionshinder arrangerades i oktober.

Relevanta artiklar i FN-konventionen är 4, 5, 9, 18 och 32.

EKONOMI

Intäkter

Summa intäkter inklusive överförda medel från 2014

1 685 000 SEK

Kostnader

Rådsaktiviteter inklusive möten och resor, projektledare, medarbetare, kommunikation och övriga kostnader

1 464 000 SEK

Resultat 2015

221 000 SEK

*Nordiska rådets och Nordiska ministerrådets lokaler i Köpenhamn.
Foto: Ane Cecilie Blichfeldt/norden.org*

SÅ INTEGRERAS FUNKTIONSHINDERS- PERSPEKTIVET I NORDISKA MINISTER- RÅDETS VERKSAMHET

Nordiska ministerrådet vill vara ett gott exempel i fråga om både jämställdhet och tillgänglighet. Genom projektet "Integrering av funktionshindersperspektiv och förbättrad tillgänglighet i Nordiska ministerrådets verksamhet" ska den mer universellt utformade verksamheten fungera bättre för alla.

Personer ska på lika villkor, oavsett kön och funktionsförmåga, kunna ta del av det officiella nordiska samarbetet och den politik och kunskap som samarbetet genererar. Projektet ska också bidra till ökad medvetenhet om funktionshindersfrågor. Projektet har kopplats ihop med integrering av andra hållbarhetsperspektiv och med integreringen av jämställdhet mellan kvinnor och män.

Under 2015 har projektet i stort sett fokuserat på Nordiska ministerrådets sekretariat. Arbetet kan senare tillämpas också i andra delar av samarbetet, som institutioner och samarbetsorgan. En arbetsgrupp med rådgivare från sekretariatets olika avdelningar har träffats och kommit överens om hur funktionshindersperspektivet på bästa sätt kan synliggöras och tillgängligheten förbättras. En rapport som inkluderar ett antal förslag på förbättrande åtgärder på tre olika områden har producerats. Förbättringsområdena är framför allt "Personalpolitik och arbetsmiljö", "Möten och konferenser" samt "Kommunikation".

FÖRSLAG TILL FÖRBÄTTRANDE ÅTGÄRDER FÖR "PERSONALPOLITIK OCH ARBETSMILJÖ":

- Genomföra en informationsinsats för anställda vid personalavdelningen om vad olika funktionsnedsättningar innebär i fråga om tillgänglighetsbehov och vart man kan vända sig gällande arbetstagares rätt till individuell anpassning.
- Se över evakueringsplaner och se till att funktionshindersperspektiv beaktas.
- Byta ut trapphissen till undervåningen så att den blir användbar även för personer med tyngre rullstolar.

FÖRSLAG TILL FÖRBÄTTRANDE ÅTGÄRDER FÖR "MÖTEN OCH KONFERENSER":

- Lägg till standardfråga/formulering avseende tillgänglighet utifrån funktionsförmåga i den mall som används vid utformning av inbjudningar.
- Använda vägledande material, såsom en checklista, om tillgängliga möten.
- Lägg till ett baskrav på tillgänglighet i lokaler som används inom ramen för det nordiska samarbetet.

FÖRSLAG TILL FÖRBÄTTRANDE ÅTGÄRDER FÖR "KOMMUNIKATION":

- Utveckla kommunikationsavdelningens arbete med tillgänglighet till att omfatta samtliga publikationsserier.
- Genomföra en workshop med fokus på normkritisk bild- och språkanalys.

FUNKTIONSHINDERSPERSPEKTIV I OLIKA POLITIKOMRÅDEN

Funktionshindersperspektivet ska också stärkas och synliggöras inom olika politikområden. Vid nollmätningen identifierades aktiviteter som direkt handlar om personer med funktionsnedsättning och/eller universell utformning och tillgänglighet i sju av elva ministerråd.

Prioritering, finansiering, genomförande och uppföljning av förslagen fortsätter under 2016 och 2017.

Redan 1 januari 2016 siktar ministerrådets kommunikationsavdelning på att samtliga publikationer som publiceras ska vara i format som kan läsas av alla. Författarna ska använda ett nytt författarverktyg och därmed blir PDF:er av ministerrådets publikationsserie TemaNord fullt tillgängliga. Om detta berättade seniorrådgivaren Niels Stern vid konferensen PDF Accessibility Days i Köpenhamn.

AKTIVITETER JAN–JUNI 2015

JANUARI

- Uppstartsmöte för projektet Integrering av funktionshindersperspektiv och ökad tillgänglighet till och inom Nordiska ministerrådets verksamhet.

FEBRUARI

- Miniseminarium om Design for Alle vid ministerrådets sekretariat.

MARS

- Ett flertal expertgrupps- och arbetsmöten inom projektet Funktionshindersperspektiv, kön och mångfald.

APRIL

- Evalueringen av funktionshinderrådet påbörjas.
- Nordiska ministerrådets handlingsplan presenteras vid möte med Europarådets expertkommitté för rättigheter för personer med funktionsnedsättning.

MAJ

- Rådsmöte i Bergen.
- Rådsmedlemmar möter styrelsen i Nordic Network of Disability Research.
- Rådsmedlemmar deltar i konferensen NNDR2015.
- Danska ordförandeskapets konferens om konsekvenser för vuxna som utsatts.

JUNI

- Arbetsgruppsmöte om funktionshindersforskning.
- Möte med det finska ordförandeskapet för Nordiska ministerrådet 2016 angående hur funktionshindersfrågor och funktionshinderrådet kan uppmärksammas inom programmet.

AKTIVITETER JULI–DEC 2015

JULI

- Rapportbearbetning, sol och bad!

AUGUSTI

- Arbetsutskottsmöte.
- Funktionshinderrådet och handlingsplan presenteras vid möte med Ålands Landskapsregerings Handikappråd.
- Funktionshinderrådet och handlingsplanen presenteras vid Finlands Social- och hälsovårdsministerium inför ordförandeskapsåret 2016.

SEPTEMBER

- Ett flertal expertgrupps- och arbetsmöten inom projektet Funktionshindersperspektiv, kön och mångfald.
- Nollmätningen av tillgänglighet och funktionshindersperspektiv i Nordiska ministerrådets verksamhet blir klar.

OKTOBER

- Projektet Studier, mobilitet och funktionshinder sätts igång.
- Rådsmöte i Köpenhamn.
- Seminarium om Fri rörlighet och funktionshinder.
- Möte med Det Centrale Handicapråd.
- Funktionshinderssamarbetet redovisas av Islands social- och hälsominister vid Nordiska rådets session i Reykjavik.

NOVEMBER

- Rådsmedlemmar deltar och medverkar i Nordens Välfärdscenters konferens Från FN-konvention till ett självständigt liv.
- Rådsmedlemmar deltar i möte med det nya nätverket för implementering av FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning.

DECEMBER

- En film om seminariet Fri rörlighet och funktionshinder sprids i sociala medier.
- Aktiviteter som arrangeras i hela Norden med anledning av Internationella funktionshinderdagen den 3 december uppmärksammas på Nordens Välfärdscenters och Nordiska ministerrådets hemsidor.
- Arbetsutskotten för 2015 och 2016 möts för överlämning.

47 länder är representerade i Europarådets expertkommitté för rättigheter för personer med funktionsnedsättning. De har rätt att rösta och medverka som styrande för den politik som beslutas. Ett antal europeiska organ som EU-kommissionen, funktionshindersorganisationer och mellanstatliga samarbetsorganisationer är också medlemmar i kommittén men då som observatörer. Nordens Valfärdscenter har den statusen och har sedan ett antal år deltagit i kommitténs arbete.

INFORMELLT NORDISKT SAMARBETE I EUROPARÅDET

Europarådets expertkommitté för rättigheter för personer med funktionsnedsättning utvärderade under sitt möte i Strasbourg i april hur den pågående handlingsplanen för området har påverkat medlemsländerna. Planen har varit i kraft sedan 2006 och är inne på sitt sista år. Mötet handlade också om form och innehåll i nästa satsning för funktionshinderssamarbetet.

Under mötet träffades företrädarna från Finland, Island, Norge och Sverige för att informellt diskutera ett eventuellt nordiskt samarbete inom Europarådet och andra internationella sammanhang. Ett tema under samtalen var vikten av att analysera mervärdet av samarbetet i olika fora, att arbetet inte dupliceras.

— Vi ser gärna att Europarådets nya handlingsplan eller strategi om funktionshinder har färre punkter än den nuvarande. Kanske fyra—fem stycken i stället för 15 som i den nuvarande. En av dem får gärna vara universell utformning, säger Joseph Vasquez från Norge som också är med i kommitténs arbetsgrupp för nästkommande plan eller strategi.

Tea Hoffrén från Finland håller med. Finland har nyligen beslutat att ratificera FNs konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning. Landet behöver göra en sista lagändring, som handlar om tvångsvård på grund av funktionsnedsättning innan konventionen kan ratificeras formellt vid FN.

Islands representant Rún Knútsdóttir framförde till kommittén Islands ståndpunkt att det är viktigt att, förutom frågor om rättssäkerhet och tillgänglighet, även inkludera sociala och ekonomiska rättigheter.

Donata Pagetti Vivanti, vice president i European Disability Forum, presenterade organisationens synpunkter på Europarådets aktuella handlingsplan.

Maria Montefusco, Nordens Välfärdscenter, Joseph Vasquez, Norge, Tea Hoffrén, Finland, Rún Knútsdóttir, Island, samt Arvid Lindén, Sverige

— Det är i slutänden människors sociala och ekonomiska status som avgör deras möjligheter att delta i samhällets alla delar på lika villkor. Ekonomisk självständighet minskar riskerna för segregering, ekonomiskt beroende och utnyttjande av andra och det minskar risken för att utsättas för våld i olika former, menade Rún Knútsdóttir.

Arvid Lindén från Sverige beskrev den nationella uppföljningen av 22 statliga myndigheters arbete för ökad delaktighet. Sveriges struktur för uppföljning av den funktionshinderspolitiska strategin har väckt stort intresse internationellt.

— Det är viktigt att Europarådets nya satsning baseras på FN-konventionen, men också ger mer plats för erfarenhetsutbyte mellan länderna och delning av goda exempel. Det blir alltid intressanta vinklingar på det egna landets arbete, vi kan alla alltid bli ännu bättre, säger Arvid Lindén.

Under mötet i Strasbourg fick Maria Montefusco, projektledare vid Nordens Välfärdscenter och sekreterare för Rådet för nordiskt samarbete om funktionshinder, möjlighet att berätta om Nordiska ministerrådets nya handlingsplan för funktionshindersonrådet. Inför utformningen av den nordiska handlingsplanen gjordes en genomgång av annat internationellt funktionshindrersamarbete. Syftet var att maximera nyttan för de nordiska länderna som redan deltar aktivt i så många internationella samarbeten.

RÖSTER OM TEMAT FRI RÖRLIGHET OCH FUNKTIONSHINDER

DAGFINN HØYBRÅTEN, GENERALSEKRETERARE NORDISKA MINISTERRÅDET:

Är det någonting som har karaktäriserat det nordiska samarbetet genom alla år vi haft ett organiserat samarbete, så är det visionen om att vi ska röra oss fritt. Därför fick vi passunionen, den gemensamma arbetsmarknaden, sociala konventioner om rättigheter mellan länderna. Därför arbetas det kontinuerligt med att ta bort barriärer mellan länderna. "Det gränslösa Norden", kallar de nordiska samarbetsministrarna sin vision.

Mitt första möte med begränsningar för att röra sig över gränserna fick jag på allvar som kommundirektör i en kommun i Norge. Vi skulle resa med kommunledningen, kommundirektör, borgmästare och viceborgmästare, på en studieresa till Skottland. Viceborgmästaren använde rullstol. Jag lärde mig hur lite universellt vårt samhälle är utformat och hur krävande det är när det inte hänger

samman i hela den kedja av rörelse som vi trodde att vi hade planlagt. Det var många överraskningar under vägen.

Vi måste starta med god kunskap om var problemen ligger. Vi har flera källor till kunskap om gränshinder och rörelsehinder. En av källorna är Funktionshinderrådet. Där finns spetskompetens och brukar-kompetens, expertis som kan vara med och definiera hinder som det är möjligt att göra någonting åt på nordiskt plan. Gränshinderrådet som arbetar med gränshinder generellt, är intresserade av att få denna typ av inspel från människor som upplever konkreta hinder när man rör sig över gränser. Människor med funktionsnedsättning upplever andra typer av gränshinder än andra nordbor och det är viktigt att denna information kommer fram. Då får Gränshinderrådet diskutera och prioritera, så får man se vilka praktiska lösningar man kan komma fram till.

Foto: Thomas Glahn/norden.org

**INGE STORGAARD BONFILS, ORDFÖRANDE
FUNKTIONSHINDERRÅDET:**

Att samarbeta om fri rörlighet handlar om att grunda våra aktiviteter i FN-konventionens bestämmelser, att främja att personer med funktionsnedsättning ska ha samma rättigheter och möjligheter till deltagande som andra.

Perspektivet är att se hur andra rör sig mellan länderna och utifrån det göra en normativ standard för att värdera om personer med funktionsnedsättning har samma möjligheter.

Vi ska alltså ta avstamp i hur samhället utvecklas över tid och se hur nordbor rör sig över landsgränser, hur de reser, arbetar, bosätter sig, semesterar, och då värdera om personer med funktionsnedsättning har samma möjligheter.

**ELLEN CALMON, ORDFÖRANDE
ÖRYRKJABANDALAG ÍSLANDS:**

Jag tror vi kan göra mycket bättre inom det nordiska samarbetet. Jag tycker ministerrådet har en stor roll. Det är viktigt att rådet lyssnar på vad funktionshindersorganisationerna tycker behöver ändras i detta sammanhang. Till exempel vad det gäller universell design, ersättningar från försäkringskassa och utbildning.

**FÖRSLAG PÅ ÅTGÄRDER FRÅN SEMINARIET
FRI RÖRLIGHET OCH FUNKTIONSHINDER**

- Kartlägg och förbättra befintlig information som berör personer med funktionsnedsättning på Hallå Nordens och Nordiska ministerrådets hemsidor, bland annat om teckenspråkstolkning. Denna information behövs på teckenspråk.
- Producera case-orienterade filmer om när rörlighet över landsgränser fungerar.
- Formulera fler ska-krav om myndighetssamarbete utifrån nordiska konventioner
- Öka möjligheten att söka sociala tjänster före flytt mellan länder.
- Ge funktionshindersorganisationer i uppgift att samla information om gränshinder, och berätta om goda exempel. Dessa bör rapporteras systematiskt till informationstjänster och Gränshinderråd.

I maj hölls NNDR 13th Research Conference som anordnas vartannat år av forskarnätverket Nordic Network of Disability Research. 350 forskare, beslutsfattare, aktivister och praktiker från ett stort antal länder träffades i Bergen, Norge, för att diskutera det senaste inom funktionshindersforskning.

NORDISK FUNKTIONSHINDERSPOLITIK MED STARKARE FÖRANKRING I FORSKNING

På plats fanns Tom Shakespeare, världskänd inom funktionshindersforskningen, som anser att det är mycket viktigt att funktionshinderspolitiken är förankrad i forskningen.

— Forskningen kan bidra med att politiken är grundad i evidens. Vad vi vet verkligen fungerar. Vi kan använda forskningen för att visa på samhälls-politiska framgångar och även misslyckanden, exempelvis vad gäller personlig assistans och förutsättningar för ett självständigt liv.

Före konferensen träffades medlemmarna i Rådet för nordiskt samarbete om funktionshinder och NNDR-forskarnätverkets styrelse för att diskutera möjliga framtida samarbeten.

Inge Storgaard Bonfils, ordförande för funktionshinderrådet 2015 och styrelsemedlem i NNDR, talar också om vikten av att förankra funktionshinderspolitiken i relevant forskning.

— Det är en stor styrka om det nordiska funktionshinderrådets rekommendationer i största möjliga

Simo Vehmas och Inge Storgaard Bonfils

Tom Shakespeare

utsträckning refererar till forskning. Detta kunde underlättas genom goda former för samverkan med det nordiska forskarnätverket.

Forskarnätverkets styrelse har under en tid diskuterat förutsättningarna för att utforma en nordisk masterutbildning i funktionshindersstudier. En utmaning är att hitta finansiering för samarbetet mellan universitet och högskolor. Under mötet presenterade Kai Koivumäki, rådgivare för det nordiska samarbetet om utbildnings- och forskningspolitik, pågående samarbetsprogram varav ett handlar om just att stimulera utveckling av nordiska masterprogram.

Simo Vehmas, professor i funktionshindersstudier vid Helsingfors universitet och ordförande för det nordiska forskarnätverket, var positiv efter mötet med det nordiska funktionshinderrådet.

– Det finns potential för flera positiva konsekvenser. Nu närmast kanske en nordisk masterutbildning, men det finns också behov av flera komparativa studier på funktionshindersområdet, säger Vehmas.

Vid funktionshinderrådets efterföljande möte fick en arbetsgrupp i uppgift att utveckla en plan för det fortsatta arbetet. Gruppen bestod av Inge Storgaard Bonfils, Professionshögskolan Metropol, Pirkko Mahlamäki, generalsekreterare vid funk-

tionshindersorganisationen Vammaisfoorumi i Finland, och Ola Balke, Myndigheten för delaktighet i Sverige. Gruppen arbetade fram ett förslag som funktionshinderrådet ställde sig bakom vid höstmötet i Köpenhamn.

– Ett önskemål från samtliga rådsmedlemmar var att få en överblick över vilka forskningsmiljöer som arbetar med funktionshinder, säger Inge Storgaard Bonfils. Detta har gjorts tidigare och senast av danska SFI, men då ingick bara danska, svenska, norska och brittiska miljöer. Vi kanske kunde utgå från och komplettera den sammanställningen.

2017 arrangerar NNDR sin nästa större konferens, då i Örebro, Sverige.

Medlemmar i Rådet för nordiskt samarbete om funktionshinder tillsammans med styrelsen för NNDR.

MEDLEMMAR I RÅDET FÖR NORDISKT SAMARBETE OM FUNKTIONSHINDER 2015

Inge Storgaard Bonfils, Forsknings- og udviklingskonsulent, Professionshøjskolen Metropol
Det Samfundsaglige og Pædagogiske Fakultet
inbo@phmetropol.dk

Suppleant, **Leif Olsen**, Programleder, KORA
Evaluering og innovation
leol@kora.dk

Janus Tarp, Jurist, Sorø commune
Medlem i Dansk Handicapforbund
janustarp@mail.tele.dk

Suppleant, **Sif Holst**, Næstformand
Dansk Fibromyalgiforening
sih@fibromyalgi.dk eller holst.sif@gmail.com

Stina Sjöblom, Sakkunnig
Institut för hälsa och välfärd
Stina.sjoblom@thl.fi

Suppleant, **Päivi Nurmi-Koikkalainen**
Utvecklingschef, Institut för hälsa och välfärd
Paivi.nurmi.koikkalainen@thl.fi

Ulrika Krook, Juridiskt ombud
SAMS-Samarbetsförbundet kring funktionshinder
ulrika.krook@samsnet.fi

Suppleant, **Pirkko Mahlamäki**
Generalsekreterare, Vammaisfoorumi
pirkko.mahlamaki@vammaisfoorumi.fi

Doris Bjarkhamar, Fuldmægtig fra
socialministeriet
Doris.bjarkhamar@amr.fo

Suppleant, **Jóhan Pauli Helgason**, Fuldmægtig,
Social- og sundhedsministeriet
johan.helgason@amr.fo

Carita Bjørklund, Sakkunnig
caritabjorklund@gmail.com

Suppleant, **Ása Olsen**, Daglig leder af sekretariatet
i Meginfelag teirra brekaðu (MBF)
mbf@mbf.fo

Karen Joelsen Kristensen, Konsulent IPIS,
Departementet for Familie og Justitsvæsen
karj@nanoq.gl

Rún Knútsdóttir, Advokat, Velfärdsministeriet
run.knutsdottir@vel.is

Suppleant, **Ingibjörg Broddadóttir**
Senior rådgiver, Velfärdsministeriet
ingibjorg.broddadottir@vel.is

Ellen Calmon, Islands handikappförbund (ÖBÍ),
ellen@obi.is

Suppleant, **Bryndís Snæbjörnsdóttir**
ordförande, Landsforeningen Thorskahjalp
bryndis@thorskahjalp.is

Ola Balke, Utredare, Myndigheten för delaktighet
ola.balke@mfd.se

Suppleant, **Emelie Lindahl**, Socialdepartementet
Enheten för familj och sociala tjänster
emelie.lindahl@regeringskansliet.se

Ingrid Burman, Handikappförbunden
ingrid.burman@hso.se

Suppleant, **Håkan Thomsson**, Lika Unika
Hakan.thomsson@srf.se

Åse Kari Haugeto, Leder, Deltasenteret i
Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet
ase.kari.haugeto@bufdir.no

Suppleant, **Truls Grøteig**, Seniorrådgiver
Helsedirektoratet
truls.groteig@helsedir.no

Knut Magne Ellingsen, Styreleder i Funksjons-
hemmedes Fellesorganisasjon (FFO)
knutma-e@online.no

Suppleant, **Gunnar Buvik**, Samarbeidsforumet av
funksjonshemmedes organisasjoner SAFO
buvik@online.no

Gunilla Lindqvist, Vik. Socialinspektör
Ålands landkapsregering
gunilla.lindqvist@regeringen.ax

Viveka Landgårds, Ordförande
Ålands neurologiska förening r.f.
Viveka.landgards@aaland.net

Suppleant, **Jan-Erik Berglund**, Styrelseledamot
Ålands handikappförbund
janke.berglund@gmail.com

I november byttes några av rådsmedlemmarna ut mot nya efter beslut av Nordiska ministerrådets ämbetsmannakommitté för social- och hälsofrågor. En aktuell lista på medlemmarna finns på Nordens Velfärdscenters hemsida.

NÅGOT OM 2016

2016 tar Finland över ordförandeskapet för Nordiska ministerrådet. För funktionshinderrådet är det finska Stina Sjöblom som tar över ledningen. I rådets arbetsutskott blir norska Åse Kari Haugeto vice ordförande och Janus Tarp från Danmark representerar funktionshindersorganisationerna.

Stina Sjöblom har stora förväntningar på det kommande året.

— Under 2015 har det varit spännande att följa med arbetet inom ramen för ministerrådets handlingsplan för funktionshindersområdet 2015-2017. Ett flertal aktiviteter har kommit i gång och involverat människor och verksamheter i olika delar av Norden. Jag ser fram emot år 2016 med stor entusiasm, då vi kommer att få ta del av projektresultat och rapporter. Speciellt intresserad är jag av att se hur vi i funktionshinderrådet tillsammans med ministerråden lyckas förmedla vidare expertgruppers rekommendationer, projektresultat, råd och inspiration till beslutsfattare och aktörer på nordisk nivå.

Från verksamhetsplanen för 2015

Rådsmöte 1 arrangeras i Helsingfors och fokuserar på funktionshinderspolitiska strategier. I samband med mötet genomförs seminariet Disability policy and the impact of UNCRPD in the Nordic region i samarbete med Riksomfattande handikapprådet VANE och Institutet för hälsa och välfärd, THL. Rådsmöte 2 genomförs i Köpenhamn i samband med Nordiska rådets session.

Rådet kommer att fortsätta arbeta med temat Fri rörlighet samt koordinera projektet Funktionshindersperspektiv, kön och mångfald, bland annat genom att rådsmedlemmar och andra sakkunniga bidrar till en ökad medvetenhet om och implementering av funktionshindersperspektiv i delar av Nordiska ministerrådets organisation. Rådet kommer också att arbeta mer kring den nordiska välfärdsmodellen.

FUNKTIONSHINDERRÅDET SKA VARA AKTÖR INOM ALLA POLITIKOMRÅDEN

Detta uttryckte Islands social- och bostadsminister Eygló Hardardóttir, tillika nordisk samarbetsminister, då hon redogjorde för det nordiska funktionshinderssamarbetet vid Nordiska rådets session i Reykjavik i oktober:

— Rådet för nordiskt samarbete om funktionshinder fungerar bra som rådgivande instans till Nordiska ministerrådets olika sektorer men kännedomen är än så länge för låg om vad Funktionshinderrådet kan göra. Det är en av slutsatserna i en utvärdering och också en punkt som togs upp av ministern.

Krista Mikkonen (MP), uppmanade Finland och Island att snarast ratificera FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning. Hon talade också om behovet av kunskapsspridning.

Arja Juvonen (SAF), ledamot i Nordiska rådets välfärdsutskott, betonade behovet av samarbete med Funktionshinderrådet genom dialog och gemensamma möten och konferenser.

Annicka Engblom (M) från Sverige, ordförande för Medborgar- och konsumentutskottet, hyllade ministerrådets handlingsplan på funktionshindersområdet för dess fokus på möjligheter.

En viktig arbetsuppgift som Funktionshinderrådet står inför under kommande år är att förankra kännedomen om sitt arbete, och om funktionshindersperspektiv, i de olika politikområdena.

